

עפ"ג 47613/08/17 - רומן בדלבייב נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עפ"ג 47613-08-17 בדלבייב נ' מדינת ישראל
ילפני: כבוד הנשיא אברהם טל - אב"ד
כבוד השופט שמואל בורנשטיין
כבוד השופטת מיכל ברק נבו
המערער רומן בדלבייב
נגד מדינת ישראל
המשיבה

פסק דין

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט השלום בראשון לציון בת"פ 56945-05-15 מיום 5.7.2017, שבו הורשע המערער, על פי הודאתו, בכתב אישום מתוקן, בעבירות של **גرم מוות ברשלנות**, לפי סעיף 304 לחוק העונשין, **התשל"ז-1977 [חוק העונשין]**, **ניסיון שיבוש מהלכי משפט**, לפי סעיפים 244 + 25 לחוק העונשין, **חובת חגירת ילדים ברכב**, לפי סעיף 83א(ב)(1) לתקנות התעבורה, **התשכ"א-1961 [תקנות התעבורה]** ו**חובת חגירת ילדים ברכב**, לפי סעיף 83א(ב)(2) לתקנות התעבורה.

על המערער נגזרו העונשים הבאים: 14 חודשי מאסר בפועל, בקיזוז ימי מעצרו; מאסר על תנאי למשך 12 חודשים, לבל יעבור בתוך 3 שנים עבירה של גרם מוות ברשלנות; מאסר על תנאי למשך 6 חודשים, לבל יעבור בתוך 3 שנים עבירה של שיבוש מהלכי משפט; קנס כספי בסך ₪ 5,000 או 50 ימי מאסר תמורתו; פיצוי לאמה של המנוחה בסך ₪ 30,000; פסילה מלהחזיק או לקבל רישיון נהיגה למשך 8 שנים מיום שחרורו ממאסר; ופסילת רישיון על תנאי לתקופה של 12 חודשים, לבל יעבור במשך 3 שנים תום תקופת הפסילה בפועל עבירה של גרם מוות ברשלנות או עבירה על חובת חגירת ילדים ברכב, לפי תקנות התעבורה.

עובדות כתב האישום שבו הודה המערער

2. במועד הרלוונטי לכתב האישום היה המערער בן זוגה של **נ.ק.**, שהיא אמן של הקטינות - **א.ק.** ז"ל, ילידת 2012, ו-**מ.ק.** ילידת 2007.

עובר לתאריך 5.12.14 הסיע המערער את **א.ק.**, שהייתה באותה עת כבת שנתיים וחצי, במושב האחורי של הרכב, מבלי לרתום אותה למושב בטיחות, ואת אחותה, **מ.ק.**, שהייתה באותה עת בת פחות משמונה שנים, במושב

הקדמי, מבלי לרתום אותה במושב מגביה. א.ק "שיחקה" עם ידית הדלת האחורית ועם כפתור החלון. אף על פי כן, לא נעל המערער את דלתות הרכב האחוריות בנעילה חיצונית, המכונה "נעילת ילדים".

ביום 5.12.14, בשעה 22:27, נהג המערער ברכב לכיוון צומת בית דגן, בזמן שלרכב לא היו רישיון רכב בתוקף מתאריך 25.10.14 וביטוח חובה תקף. המערער הגיע לצומת בכוונה לפנות שמאלה, לכיוון כביש 44. באותה עת ישבה נ.ק לצד המערער, במושב האחורי מצד שמאל ישבה מ.ק, כשהיא אינה רתומה למושב בטיחות או מושב מגביה, ובמושב האחורי מצד ימין ישבה א.ק, כשהיא אינה רתומה למושב בטיחות, אלא רק למושב מגביה, שאינו מתאים לגילה.

עובר לנסיעה האמורה, לא נעל המערער את הדלתות האחוריות של הרכב ב"נעילת ילדים", אף שידע כי א.ק נוהגת "לשחק" עם דלתות הרכב, באופן העלול לסכן את חייה. בעת פניית המערער בצומת, נפתחה דלת הרכב הימנית האחורית ו-א.ק נפלה מהרכב לכביש. כתוצאה מהנפילה, נחבלה א.ק והתגלגלה על הכביש, ושבריר שניה לאחר מכן, בעודה על הכביש, פגע בה רכב שנסע בצומת לצד רכבו של המערער.

כתוצאה מהתאונה מתה א.ק במקום ופונתה לבית החולים ביחד עם אמה. בסמוך לאחר מכן, עזב המערער את המקום, ברכב.

בהמשך, בסמוך לשעה 23:51, הגיע המערער לתחנת דלק בראשון לציון ונכנס לחנות הנוחות במקום. הוא קנה אוכל ושתייה, על מנת לנסות לטשטש עקבות של אלכוהול בדמו, ששתה בטרם התאונה, ושאל את המוכר האם יש ברשותו מכשיר לבדיקת אלכוהול. בסמוך לכך, נעל המערער את הדלתות האחוריות של הרכב ב"נעילת ילדים", בעוד שבזמן התאונה דלתות הרכב האחוריות לא היו, כאמור, במצב "נעילת ילדים".

כל אותה העת, ביצעו שוטרים חיפושים וסריקות אחר המערער. למעלה משעה וחצי לאחר האירוע, בסמוך לשעה 00:12, אותר המערער טלפונית על ידי המשטרה, הונחה להגיע לבית החולים וכך עשה.

תסקיר שירות המבחן

3. המערער, יליד שנת 1976, גרוש ואב לשני ילדים, נולד באוזבקיסטן ועלה לארץ בשנת 1991 עם משפחתו. המערער לא השתלב בארץ במסגרת לימודית ועבד בעבודות מזדמנות. מזה כ-20 שנה הוא עובד בשטיפת כלי רכב, כ-15 שנה כשכיר, ובארבע השנים האחרונות הוא מנהל עסק עצמאי בתחום זה. הוא שלל שימוש בסמים, תיאר צריכת אלכוהול באופן מזדמן, בסופי שבוע ובמצבים חברתיים בלבד, ושלל נזקקות לטיפול בתחום זה. שירות המבחן התרשם כי התייחסותו של המערער לדפוסי צריכת האלכוהול שלו מצומצמת ומטשטשת, וכי הוא ממזער את עומק דפוסי צריכת האלכוהול.

בהתייחסותו לעבירות מושא כתב האישום, המערער הביע חרטה עמוקה על אופן התנהלותו, לצד רגשות אשם קשים לנוכח התאונה ותוצאותיה הקשות. הוא נטה להשליך את האחריות לפגיעה הקשה על גורמים חיצוניים,

כדוגמת אמה של א.ק., שלא הביאה לה כיסא בטיחות התואם את גילה, והרכב שדרס את א.ק., כשלטענתו, פגיעה זו היא שהביאה למותה. שירות המבחן התרשם כי המערער מונע מצורך הגנתי, המסייע לו להתמודד עם רגשותיו הקשים.

בהתייחס לגורמי הסיכוי לשיקום ציין שירות המבחן את העובדה שהמערער מנהל אורח חיים מתפקד, הכולל הקמת תא משפחתי ועסק עצמאי, שבעזרתו הוא מפרנס את משפחתו. שירות המבחן התרשם כי המערער הוא בעל מערכת ערכים תקינה. עוד ציין שירות המבחן, כי המערער נעדר עבר פלילי קודם, למעט עבירות תעבורה, וכי הוא מצליח לגלות אמפתיה לאמה ול-מ.ק.

אשר לגורמי הסיכון ציין שירות המבחן את עברו התעבורתי של המערער, הכולל הרשעות קודמות, ובכללן הרשעה בנהיגה תחת השפעת אלכוהול, את חוסר הבהירות באשר לדפוסי צריכת האלכוהול של המערער ועומקם, ואת התרשמות שירות המבחן כי על רקע קשייו של המערער לשאת את רגשות האשמה, הוא עושה שימוש במנגנוני הגנה של השלכת האחריות לביצוע התאונה על גורמים חיצוניים.

שירות המבחן העריך כי הסיכון להישנות התנהגות פוגענית מצד המערער הוא מצומצם, וכי בכפוף להמשך טיפול, שיסייע למערער בעיבוד הטראומה שחוהה, קיים סיכוי שיקומי גבוה, לצד יכולת להמשך תפקוד נורמטיבי. לאור זאת, סבר שירות המבחן כי יש לשקול הטלת ענישה, שתהווה גורם מציב גבולות, ותסייע למערער לשקם את חייו וחיי משפחתו. לבסוף, שירות המבחן המליץ לא למצות את הדין עם המערער ולהימנע מהטלת מאסר בפועל. שירות המבחן הוסיף כי הוא סבור שעונש של מאסר בפועל ישליך קשות על תפקודו האישי, הרגשי והמשפחתי של המערער, דבר שעלול לפגוע באופן משמעותי ביכולתו ובכוחותיו לחזור לתפקוד תקין בעתיד.

גזר דינו של בית משפט קמא

4. נוכח העובדה שהעבירות בוצעו על ידי המערער בסמיכות זמנים והן מקיימות את מבחן "הקשר ההדוק" ניתן לראות בהן כ"אירוע אחד", ולגזור על המערער בגינן עונש כולל.

הערך החברתי המוגן שנפגע כתוצאה מהעבירה העיקרית בכתב האישום, גרם המוות ברשלנות, מגלם פגיעה בערך החברתי החשוב והיקר מכל - קדושת חיי אדם. רשלנותו הברורה של המערער הביאה לתוצאה קטלנית ולפגיעה אנושה בערך המוגן, אובדן חייה של א.ק., פעוטה רכה בשנים. הערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מעבירת ניסיון שיבוש מהלכי משפט הם שמירה על הסדר הציבורי והגנה על שלטון החוק.

בנסיבות המקרה, המערער פגע בערכים החברתיים המוגנים באופן משמעותי.

בהתאם לפסיקה הרווחת, מדיניות הענישה בעבירה של גרם מוות ברשלנות כוללת הטלת עונשי מאסר בפועל, בשל הפגיעה בערך קדושת החיים, שיקולי הלימה והרתעה, ולשם הגנה על ביטחון הציבור ושלומו. הטלת מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות היא חריג, שיש להשתמש בו במקרים נדירים.

עמוד 3

5. בכל הנוגע לנסיונות ביצוע העבירות, יש להתחשב בכך שהמערער הפגין רמת רשלנות משמעותית, בכך שלא נקט פעולות פשוטות ובסיסיות של הושבת א.ק. במושב בטיחות המתאים לגילה, ורתימתה אליו, ושל נעילת דלתות הרכב ב"נעילת ילדים". זאת, על אף שהמערער ידע, עקב התנהגותה של א.ק. ז"ל במקרים קודמים, כי היא נוהגת לשחק עם ידית הדלת של הרכב ועם כפתור החלון. אופן התנהגותה של א.ק. היה צריך להדליק למערער "נורות אזהרה", אולם הוא לא עשה דבר, והמשיך לנהוג ברשלנות, תוך שהעמיד את א.ק. בסכנה ממשית ומוחשית. מדובר אפוא בהתנהלות רשלנית ממושכת, שנעשתה לאורך זמן.

המערער אף נהג ללא רישיון רכב או ביטוח תקפים, ולא דאג לקיומו של מושב מגביה המתאים לגילה של מ.ק., אחותה של א.ק., ואף הסיע אותה במושב הקדמי של רכבו.

אין בעובדה שא.ק. נדרסה על ידי רכב חולף, ולא על ידי רכבו של המערער, כדי להוות נסיבה לקולה, בנסיבות שבהן המערער הסיע את א.ק. כמתואר, ובדרך בין עירונית. בהתאם לעדויות שנשמעו בבית המשפט על ידי מספר עדי ראייה ולסרטון שהוצג, הרכב האחר דרס את א.ק. שניות לאחר נפילתה מרכב המערער, ולא ניתן היה להבחין כי פעוטה היא שנפלה לכביש.

אף לאחר האירוע, בחר המערער לנסוע מהמקום ולא לתמוך באם וב-מ.ק., ילדתה בת השמונה, שהיו עדות לאירוע הטרגי שבו נפטרה א.ק. לנגד עיניהן. לא זו אף זו, במקום להישאר איתן, עזב המערער את המקום, נסע לתחנת דלק, והיה עסוק בשאלה מה מצב האלכוהול בדמו. הוא ניסה לברר האם יש מכשיר לבדיקת אלכוהול בחנות הנוחות, ואף רכש אוכל ושתייה, בניסיון לטשטש את עקבות האלכוהול בדמו. כל זאת, יש לזכור, כאשר כארבעה חודשים בלבד קודם לכן, נתפס המערער כשנהג ברכב בהיותו שיכור.

הנזק שנגרם כתוצאה מביצוע העבירות הוא החמור מכל: אובדן חייה של א.ק. יתר על כן, הנזק שעלול היה להיגרם כתוצאה מרשלנותו של המערער, עשוי היה להיות חמור יותר מזה שאירע בפועל, שכן ברכב שהתה באותה עת אחותה הגדולה של א.ק., מ.ק., שהייתה בעת האירוע בת פחות משמונה שנים, ואף היא לא הייתה רתומה למושב בטיחות או מושב מגביה המותאם לגילה, ועל כן הייתה עלולה להיפגע, אף היא.

נדבר רלוונטי נוסף לקביעת המתחם הוא גילה הצעיר של א.ק., שהייתה באותה עת בת פחות משלוש שנים, כך שנדרשה לגביה רמת זהירות מוגברת.

6. אין בנמצא פסיקה לגבי מקרה זהה לחלוטין, כך שפסקי הדין שנסקרו היוו אך מקור כללי לבחינת מדיניות הענישה הראויה. מתחם העונש ההולם בגין העבירות שבהן הורשע המערער כנע בין 12 לבין 24 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית, הכוללת מאסר על תנאי, פסילת רישיון לתקופה משמעותית, קנס ופיצוי.

בית משפט קמא לא קיבל את הטענה לפיה בעניינו של המערער קיימים שיקולי שיקום המצדיקים סטייה לקולה ממתחם העונש ההולם, בהדגישו כי על פי הפסיקה, במקרים של גרם מוות ברשלנות, רק בנסיבות מיוחדות ראוי לתת משקל משמעותי לנסיבות האישיות של הנאשם. עוד הודגש בפסיקה, כי עבירות הרשלנות נעברות, במרבית

המקרים, על ידי אנשים נורמטיביים, נעדרי עבר פלילי קודם, כדוגמת המערער, ואף שאין להקל ראש במשמעותה של שליחת אנשים כאלה לנשיאת מאסר בפועל, אין בנתונים הללו כדי להביא לחריגה מכללי הענישה הברורים שנקבעו בפסיקה. מסקנה זו מתחזקת לנוכח העובדה כי בהתאם למפורט בתסקיר שירות המבחן, התייחס המערער לדפוסי צריכת האלכוהול שלו באופן מצמצם, ממזער ומטשטש, וכן נוכח נטייתו של המערער להשליך את האחריות למותה של א.ק. על גורמים חיצוניים, כדוגמת אימה של א.ק., אשר לא דאגה להביא לה כיסא בטיחות המתאים לגילה, או הרכב שדרס את א.ק., לאחר נפילתה מרכבו של המערער. אף תחת ההנחה, שהייתה רשלנות תורמת מסויימת מצד גורמים חיצוניים נוספים, אין מקום להקל בצורה כה משמעותית בעונשו של המערער ולהשית עליו עונש שלא יכול רכיב של מאסר בפועל, נוכח חלקו הארי באירועים שהובילו לקיפוח חייה של א.ק. ז"ל, בטרם עת.

7. בקביעת העונש המתאים בתוך מתחם הענישה, הביא בית משפט קמא בחשבון כי המערער נעדר עבר פלילי ונטל אחריות למעשיו במהלך ניהול ההוכחות. עוד התחשב בית המשפט בנסיבות חייו של המערער, ובכללן מצבם הבריאותי הרעוע של אמו ואחיו, וכן מצבו הנפשי של המערער בשל האירוע, כעולה מתסקיר שירות המבחן ומהראיות לעונש. בית משפט קמא אף התחשב בעדותם של עדי האופי, המלמדים על מסירותו של המערער לילדיו ולמשפחתו. בית משפט קמא שקל את ההשלכה של העונש שייגזר על המערער על ילדיו, בשים לב למכתבה של בתו של המערער, וכן התחשב בפגיעה הכלכלית שיסב העונש לעסק שטיפת המכוניות הנמצא בבעלות המערער.

לחומרה צוינה העובדה שהמערער צבר ארבע עבירות תעבורה קודמות, אחת מהן בגין נהיגה תחת השפעת אלכוהול, שבוצעה מספר חודשים טרם האירוע נשוא כתב אישום זה.

כי דרגת רשלנותו של המערער, חומרת מעשיו והאינטרס הציבורי הדורש הרתעה, מטים את הכף לחומרה, ומחייבים השתת מאסר בפועל. עם זאת, לאור מכלול השיקולים לקולה, מוקם עונשו של המערער בשליש התחתון של מתחם העונש ההולם.

נימוקי הערעור

8. בית משפט קמא טעה עת בחר לשלוח את המערער למאסר מאחורי סורג ובריוח בהתעלם מהמלצות תסקיר שירות המבחן. המלצת שירות המבחן התבססה על החרטה העמוקה של המערער, רגשות האשם הקשים על רקע התאונה, הטראומה שחווה, גילוי האמפתיה למשפחת המנוחה, העובדה כי אירוע זה היה חריג וקיצוני בחייו, וכן הקשר הקרוב בינו לבין המנוחה. שירות המבחן המליץ המלצה שיקומית, בסוברו כי להטלת המאסר תהיינה השלכות קשות על תפקודו האישי, הרגשי והמשפחתי של המערער, אשר עלולות לפגוע משמעותית ביכולתו ובכוחותיו לחזור לתפקוד תקין בעתיד. שירות המבחן ציין כי הטלת ענישה של עבודות שירות תהא מציבת גבולות ותסייע למערער לשקם את חייו.

בית משפט קמא טעה בכך שלא נתן למערער את האפשרות להמשיך בתהליך הטיפול, ולמעשה ביטל, ללא הנמקה, את השתתפותו בקבוצה טיפולית המיועדת בעיקר לסוג העבירה שבה הורשע. שליחת המערער לכלא תגרום לכך שכל מה שנעשה בהליך השיקומי יירד לטמיון, בניגוד לאינטרס הציבורי.

בית משפט קמא לא התחשב בקביעת העונש ההולם בגילו של המערער, בהעדר עבר פלילי, בפגיעה של העונש במשפחתו, בחזרתו למוטב, בהתנהגותו החיובית ובנסיבות חייו הקשות.

בית המשפט קמא התעלם ממצבו המשפחתי הקשה עד מאוד של המערער, ומהעובדה שמדובר באדם נורמטיבי מאוד, שהמנוחה היתה עבורו כמו בת, והוא טיפל בה ואהב אותה. מותה היה בשבילו אסון קשה מאוד.

המערער ביקש לקבל תסקיר עדכני של שירות המבחן שיפרט על אודות המשך ההליך הטיפולי של המערער. עוד ביקש לאמץ את ההמלצה השיקומית של שירות המבחן, ולחילופין - לאפשר למערער לרצות את העונש בעבודות שירות, וכן להורות על עונש פסילה מתון ביותר.

הדין לפנינו

9. בדיון לפנינו חזר ב"כ המערער על בקשתו לאפשר למערער לפנות לשירות המבחן לקבל תסקיר מעודכן. לדבריו, המערער החל בתהליך שיקומי ארוך ומייגע, שהופסק על ידי שירות המבחן לאחר גזר הדין, נוכח העונש שהוטל. מדובר במי ששירות המבחן הגדיר אותו כבעל פוטנציאל שיקומי גבוה והמערער עצמו הביע רצון להמשיך בתהליך, ולכן, על מנת שבפני בית משפט זה תעמוד תמונה מלאה, יש מקום לקבל תסקיר עדכני. התסקיר שניתן, לטענתו, חיובי ביותר. אמנם, בתחילה לא "נפתח" המערער בפני שירות המבחן, אך בהמשך הוא נטל אחריות ושיתף ברגשותיו.

ב"כ המערער חזר לפנינו על נימוקי הערעור והוסיף כי יש לייחס משקל רב לכך, שבבדיקת נשיפה שבוצעה למערער בהמשך, לא נמצא כל ממצא המצביע על שרידי אלכוהול. לכן, למרות שהמערער נהג כפי שנהג אחרי התאונה, ואין מחלוקת שמדובר בהתנהגות לא ראויה, הרי שבדיעבד ברור שלא היה לו מה להסתיר, ונסיון השיבוש היה חסר תכלית. ההתנהלות שלו "לא הייתה בסדר", אך היא נבעה מחרדה שמא הוא אשם במשהו.

חשיבות רבה מייחס המערער לכך שרשלנותו בארוע לא הייתה רשלנות תעבורתית. הוא לא עבר ברמזור אדום, הוא לא נסע במהירות ואין מחלוקת שהעובדה שלרכב לא היו רישיון רכב וביטוח תקפים, לא השפיעו על קרות התאונה. לטעמו, רשלנותו פחותה מהרשלנות התעבורתית "הרגילה", והדבר צריך היה להזקף לזכותו. לטענתו, בא כוחו, מדובר ברשלנות "מסוג חדש", ולכן גם לא נמצאה פסיקה על מקרה דומה. הדבר יכול היה לקרות לכל אדם נורמטיבי. עוד טען ב"כ המערער, כי במקרה דנן "מדובר לכל היותר בהפרת חובה חקוקה", והדבר היה צריך להוביל להסתכלות אחרת.

ב"כ המערער טען כי הכלל הוא כי אין גוזרים עונש מאסר בנסיבות אלה, ובמקרה דנן, המסמך המחייב, שעליו צריך היה בית המשפט להסתמך, הוא תסקיר שירות המבחן, שאכן המליץ לא להטיל על המערער מאסר, אלא המליץ על ענישה שיקומית.

בנוסף לפסיקה שהוגשה לבית משפט קמא, שאותה הגיש ב"כ המערער אף לנו, הוא הפנה גם לעפ"ת (מחוזי חיפה) 62250-07-17 **גולדברג נ' מדינת ישראל** [19.10.17] [עניין גולדברג], שם ביטל בית המשפט המחוזי

עונש מאסר בן 8 חודשים שהוטל על ידי בית משפט קמא על מי שהורשע בגרם מוות ברשלנות ועבירות תעבורה נילוות, והמירו בעונש של 6 חודשים שיינשא בעבודות שירות. עוד הפנה לעפ"ת (מחוזי מרכז) 52063-02-16 **מדינת ישראל נ' פקטורביץ** [15.1.17] [עניין פקטורביץ], שם אישר בית המשפט עונש של 6 חודשי מאסר בעבודות שירות, שהוטל על ידי בית משפט קמא על מי שהורשע בגרימת מוות ברשלנות. נוכח פסקי דין אלה סבור ב"כ המערער כי גם במקרה דנן צריך היה התיק להסתיים, לכל היותר, במאסר שיינשא בעבודות שירות.

10. ב"כ המשיבה סבור כי לא נפלה כל טעות בפסיקתו של בית משפט קמא.

לטעמו, אין בנסיבות האישיות של המערער כדי להצדיק חריגה מהעונש שהוטל. הוא הזכיר, במענה לטענת המערער לגבי מקרים שבהם הנהג מבצע עבירות תעבורה חמורות עובר לגרימת המוות ולדוגמא שנתן, כי כאשר אדם עובר ברמזור אדום ומודע לכך, אזי כתב האישום מוגש בבית המשפט המחוזי בגין הריגה, ולא לבית משפט השלום, בגין גרם מוות ברשלנות.

רשלנות המערער במקרה דנן אינה, כפי שטען בא כוחו, ברף הנמוך. התנהלותו במהלך האירוע מתחלקת למספר חלקים, כאשר כל חלק משליך על האחר: בחלק הראשון נמצאת הנסיעה, כאשר המערער מודע לכך שהקטינות נוהגות "לשחק" בפתחת דלתות מאחור, ומודע לכך שהן "יוצאות" מחגורת הבטיחות ו"מטיילות" בכלי הרכב. כשלושה שבועות לפני התאונה הסיע הנאשם את א.ק, כשהיא מתנהלת באופן חפשי בתוך הרכב, זזה ממקום למקום והיא אף עמדה בין שני המושבים הקדמיים, הכל - בידיעת המערער ובהסכמתו. אין מדובר בהתרשלות רגעית, במקרה דנן, אלא בהתרשלות מתמשכת. לעניין זה מפנה ב"כ המאשימה לרע"פ 2584/11 **זהאי חסון נ' מדינת ישראל** [5.4.11] [עניין חסון], שם נסע הנהג המערער עם צמיג שאינו מנופח, כאשר היה מודע לכך, ובעקבות כשל בצמיג נגרמה תאונת דרכים קטלנית. בית המשפט העליון, שגזר על הנהג 15 חודשי מאסר, ציין כי מדובר במי שנתקל פעם אחר פעם באותה בעיה ונמנע מבירור מקורה ומטיפול בה, ועל כן מדובר בהתנהגות בלתי סבירה, המבטאת הקלת ראש בבטיחותו האישית של המערער, בבטיחותם של נוסעיו ושל כלל ציבור הנוסעים בכביש. בית המשפט העליון קיבל את הקביעה כי אותו מערער יצר סיכון לכלל המשתמשים בכביש בכך שנהג ברכב שאינו תקין, וציין שראוי שהעונש ישקף מסר הרתעתי מפני יצירת סיכונים מיותרים מעין אלה. לטענת ב"כ המשיבה, המקרה שם זהה לרשלנות שבענייננו.

בחלק השני של האירוע עזב המערער את המקום. אין מדובר בהתנהגות נורמטיבית, כפי שטען הסנגור, ולא ניתן גם לראות בהתנהגותו "תגובה להלם", כנטען. המערער עזב את מקום האירוע, הותיר שם את אמה של המנוחה ואחותה, נכנס לתחנת דלק, קנה שתיה ואוכל, והכל כדי לטשטש עקבות שתיית אלכוהול. בהמשך נעל המערער את דלתות הרכב ב"נעילת ילדים", כדי להסוות את הנסיעה הקודמת ללא נעילה. אין מדובר ברשלנות ברף נמוך, ואין מדובר ברשלנות רגעית.

ב"כ המשיבה גם ציין כי הוא אינו מקבל את הטענות המתייחסים לנסיבות האישיות של המערער. אין נתון חדש, שלא היה בפני בית משפט קמא ואין מקום לקבל את המלצת שירות המבחן, וזאת מכמה טעמים: בית המשפט התייחס לכך שמתוך התסקיר עולה שהמערער אינו לוקח אחריות באופן מלא; שירות המבחן התרשם שהמערער מתייחס באופן מצמצם לדפוסי שתיית האלכוהול שלו; יש לזכור כי נושא האלכוהול חשוב, בין היתר, מאחר שארבעה חודשים לפני האירוע דנן, נתפס המערער כשהוא נוהג תחת השפעת אלכוהול.

שירות המבחן התייחס לנזקים שנגרמו ויגרמו למערער, והלך שבי אחר הפגיעה האישית שנגרמה למערער כתוצאה מכך שמדובר בבתה של בת זוגו. ואולם, התרשמות שירות המבחן מעומק הפגיעה במערער, ומכך שמדובר בחרטה אמיתית וכנה מצידו, אינה במקומה, על סמך שלוש אינדיקציות: הראשונה - התנהגות המערער מיד לאחר האירוע, כאשר עזב מיד את המקום. השניה - התנהגות המערער במשפט. המערער ניהל את המשפט כמעט עד תום, עד אשר אמה של המנוחה הייתה צריכה להעיד. האם הייתה בחו"ל והגיעה לארץ מאחר שהמערער כפה עליה להעיד. רק כאשר התברר שהיא אכן הגיעה לארץ ובכוונתה להעיד, סיים המערער את עניינו בהודיה; השלישית - בית המשפט פסק כי על המערער לשלם לאם המנוחה פיצוי של 30 אלף ₪, ואף שגזר הדין ניתן כבר בחודש יולי 2017, עד היום לא שילם המערער את הפיצוי.

ב"כ המשיבה סבור כי אין הצדקה לקבל תסקיר נוסף של שירות המבחן, שכן הטיפול במערער הסתיים ביום גזר הדין והתמונה שהייתה בפני בית משפט קמא זהה לתמונה שתקבל היום.

לחובת המערער הרשעה מאוחרת לאירוע דן בעבירה של חבלה במזיד ברכב שביצע ב-2015, לאחר שהוגש כתב האישום, ודינו נגזר ביום 7.9.17.

ב"כ המשיבה מסכים שאין מדובר ב"תאונת דרכים קלאסית", אך לטעמו יש דווקא פנים רבות לחומרה. הנתונים האישיים במקרה דנן הם לחובת המערער, ולא לזכותו, כנטען על ידי ב"כ המערער, וזאת נוכח לקיחת האחריות החלקית, העובדה שלקיחת האחריות היא מן הפה אל החוץ והיעדר התייחסות מתאימה לנושא השימוש באלכוהול.

דין והכרעה

11. לא נעתרנו לבקשתו של ב"כ המערער להורות על קבלת תסקיר נוסף. לא שמענו על הליך שיקומי שנמשך מעבר למועד מתן גזר הדין, וההיפך הוא הנכון - ב"כ המערער ציין כי ההליך השיקומי הופסק בשל גזר הדין.

משכך, הצדק עם ב"כ המשיבה, כי התמונה השיקומית כיום זהה לזו שעמדה בפני בית משפט קמא. מעבר לכך, גם נוכח כלל נסיבות המקרה, ונוכח האמור בתסקיר הקודם, איננו מוצאים שיש מקום לקבל תסקיר נוסף, והדברים יעלו גם מתוך נימוקינו לגופו של עניין, להלן.

12. עיון בגזר דינו של בית משפט קמא מלמד כי הוא לקח בחשבון את כל הנתונים הרלוונטיים, ונתן להם את המשקל הראוי. הוא איזן כראוי בין נתונים שיכלו לעמוד לזכות המערער, לבין הנתונים העומדים לחובתו. מתחם העונש שנקבע, בהתחשב בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, בערך המוגן ובפגיעה בו ובהתחשב במדיניות הענישה הנוהגת, הוא מתחם ראוי. מיקום הנאשם בתוך המתחם, בהתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, נעשה בצורה נכונה, אף הוא.

13. בניגוד לטענת הסנגור, לא מצאנו מקום לחרוג ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום.

ראשית, אין מדובר במי שהיה, עובר לאירוע, עבריין, אלא - כרבים מהמורשעים בעבירות גרם מוות ברשלנות - אדם שניהל אורח חיים נורמטיבי. מלבד עבירות תעבורה, לא היתה למערער הרשעה בפלילים, נכון למועד מתן גזר הדין. עבירות התעבורה כוללות, כאמור, הרשעה בנהיגה בשכרות, שבה הורשע בחודש ינואר 2016, הרשעה בנהיגה במהירות מופרזת, ושתי הרשעות נוספות בתעבורה, בעבירות בלתי מכבידות. מהתסקיר לא למדנו על הליך שיקומי יוצא דופן, ובנושא שאולי דורש התייחסות, הוא נושא צריכת האלכוהול, התסקיר מציין שהנאשם מתייחס לדפוסי צריכת האלכוהול שלו באופן מצומצם ומטשטש.

שנית, טיעוני המערער לפנינו יצרו תחושה כי חרף הודייתו בבית משפט קמא, נעדרת מציודו הפנמה אמיתית לחומרת מעשיו והשלכותיהם. אף שהמערער הודה במיוחס לו ונטל אחריות בפני בית משפט קמא, ועובדה זו נזקפה לזכותו, הרי שבטיעוניו לפנינו נדמה היה שביקש, לא אחת, לטעון בשונה מהודייתו. מטיעוני בא כוחו עלה רושם של חוסר הפנמה מוחלט של חומרת האירוע.

כך, למשל, בהתייחסו למעשים שעשה המערער לאחר התאונה, החל בעזיבת המקום ועזיבת בת זוגו ובתה במקום האירוע אחרי האסון שהתרחש, המשך בכניסתו לחנות הנוחות בתחנת הדלק על מנת לאכול, לשתות ולנסות לבדוק את רמת האלכוהול אצלו באמצעות מכשיר לבידוק אלכוהול, וכלה בהעברת דלתות הרכב למצב "נעילת ילדים", כאשר בגין המעשים האחרונים הוא אף הורשע בניסיון שיבוש חקירה. בדיון לפנינו ניסה המערער להכחיש את ניסיון השיבוש בטענה שלא היה מה לשבש, שכן אין כל אינדיקציה שהמערער שתה אלכוהול לפני הנסיעה, ובאמירה שאין לו כלל קשר לשתייה. כך גם בשימוש בביטויים כגון: "מדובר במקרה לא סימפטי", והעלאת טענה ש"כל ההתנהלות שלו לא הייתה משפיעה על מה שקרה". כך גם בהעלאת הטענה "הילדה ישבה על כסא לא בטיחותי, אבל ישבה על כסא", כאשר תוצאות האירוע ממחישות היטב את חוסר התועלת בישיבה על כסא לא מותאם לפעוטה בגילה ("בוסטר"), ואת חוסר הרלוונטיות של הטענה. טענות וביטויים אלה מלמדים על אי הפנמת הרשלנות הקשה, שגרמה לתוצאה המחרדה.

שלישית, התברר שחרף דברי החרטה ונטילת האחריות, הם לא גובו במעשים המתבקשים שכן המערער לא שילם, נכון ליום הדין בערעור (20.3.18), את הפיצוי לאם המנוחה, שהוטל עליו כבר ביולי 2017 ושאמור היה להיות מופקד בקופת בית המשפט עד ליום 1.9.17.

נוכח דברים אלה, נראה לנו כי אין כל מקום לזקוף לזכות המערער שיקולי שיקום מיוחדים, כפי שביקש.

14. עיינו בפסקי הדין שאליהם היפנה הסנגור בבית משפט קמא, שאותם הציג גם לפנינו, ומצאנו כי נוכח כלל הפסיקה שהוצגה בבית משפט קמא, גם על ידי המאשימה, ושאליה התייחס בית משפט קמא בגזר דינו, מתחם העונש ההולם שנקבע הוא נכון, כאמור.

העובדה שלא ניתן למצוא בפסיקה מקרה דומה לזה שבפנינו, אינה מלמדת כלל ועיקר כי מדובר ברשלנות ברף הנמוך, כטענת המערער. ההפך הוא הנכון.

מדובר ברשלנות ברף גבוה, שכן התנהגותו של המערער, שהתעלם במפגיע מהסיכון הברור הקיים לפעוטה, שאינה רתומה למושב שמתאים לה, ליד דלת שאינה נעולה, וכאשר ידוע לו שהיא נוהגת "לשחק" בידית הדלת,

היא התנהגות ששום אדם סביר לא היה נוהג כך, וככל הנראה, ולמרבה המזל, גם לא נהג כך בעבר. תפקידו וחובתו של בית המשפט הוא לוודא שהתנהגות רשלנית מעין זו לא תחזור עוד, וענישה הולמת, הכוללת מאסר משמעותי מאחורי סורג ובריח, היא הדרך שתבטיח זאת.

אשר לפסיקה הנוספת שהציג הסנגור בפנינו: בניגוד לעניין **גולדברג**, שאליו הפנה, שם מדובר היה ברשלנות רגעית של הנהג, במקרה שלנו מדובר ברשלנות גבוהה ונמשכת, המתבטאת באי חגירת המנוחה ואחותה בכסאות מתאימים, ואי נעילת דלתות הרכב, הכל - לא בפעם הראשונה, תוך התעלמות ממנהגה של המנוחה הפעוטה "לטייל" ברכב ו"לשחק" עם דלתות הרכב. בענייננו מדובר, בנוסף, גם בניסיון שיבוש, הצובע, אף הוא, את המקרה שלנו בצבעים שונים.

בנושא הרשלנות המתמשכת אנו סומכים ידנו, בין היתר, על פסק הדין בעניין **חסון**, שאליו הפנה ב"כ המשיבה בטענותיו. אשר להפניה לעניין **פקטורוביץ**: ראשית, נסיבות המקרה לא היו דומות כלל ועיקר לנסיבות בענייננו, באשר שם נקט הנהג פעולות בניסיון למנוע את התאונה, אלא שבית המשפט קבע שהוא התרשל למרות זאת. שנית, בית המשפט המחוזי קיבל את קביעת בית משפט קמא כי באותו מקרה לא היה מדובר ברשלנות גבוהה, ונתן משקל גם לאחריות התורמת של המנוח. שלישית, באותו מקרה ניתן משקל משמעותי לנסיבותיו האישיות של הנהג, רופא במקצועו, שהקדיש חייו לחברה, היה פעיל בתחום העלייה וקליטת עולים, ועסק בפעילות התנדבותית רחבת היקף.

מעבר לכל אלה חשוב לציין, כי באף אחד מפסקי הדין שאליהם הפנה ב"כ המערער, לא התנהג הנהג אחרי הארוע, כפי שהתנהג המערער כאן, ולא ביצע נסיונות שיבוש. ב"כ המערער אמנם ניסה להקל ראש באלה או להמעיט בערך המעשים, אך בעינינו אין מדובר כלל ועיקר בעניין של מה בכך.

15. נוכח כל האמור, אנו סבורים כי צדק בית משפט קמא גם במיקומו של המערער בתוך מתחם העונש ההולם.

סיכום

16. סוף דבר, לא מצאנו כי נפלה כל טעות בגזר דינו של בית משפט קמא, ובהתחשב בכלל הנסיבות, מדובר בגזר דין מאוזן שאינו מצדיק התערבות ערכאת ערעור.

משכך, הערעור נדחה.

המערער יתייצב לנשיאת מאסרו בבית סוהר הדרים, ביום 14.8.18 עד השעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות וגזר הדין של בית משפט קמא.

על ב"כ המערער לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שב"ס, טלפונים: 08-9787377, 08-9787336.

התנאים שנקבעו לעיכוב ביצוע עונש המאסר יעמדו בתוקפם עד להתייצבות המערער לנשיאת עונשו.

עמוד 10

ניתן היום, ב' אייר תשע"ח (17 אפריל 2018) במעמד ב"כ הצדדים והמערער.

מיכל ברק נבו, שופטת

שמואל בורנשטיין, שופט

אברהם טל, נשיא
אב"ד